

ВЛАСНИК ЗМАЈ-ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.

ГОДИНА ДРУГА

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

ГЛАВНИ САРАДНИК
А Б У К А З Е М.

У Н О В О М Е С А Д У
31. Маја 1879.

ИЗЛАЗАК И ЦЕНУ
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

ИЗЈАВА.

Због мојих других послова, и због тога што сам увидео да је тешко и незгодно лист уређивати кад човек не седи у ономе месту у коме се лист штампа, те се тако дешавају више пута закашњавања, решио сам се у договору са издаваоцем и главним сурадником „Стармалог“, да од сада не будем ја уредник овога листа; тај ће посао од сада примати они сасвим на себе, као што су га и досада са мном делили, а одговорност према власти примиће издавалац г. Арса Пајевић. Ова незнатна промена ићи ће само у корист листу и његовом тачнијем излажењу. А ја ћу тако имати више доколице за сарадњу.

У Београду 28. Маја 1879.

З-Ј. Јовановић.

Е т н и.

Све до јуче газеше те худи
Безобзирни људи.
Газеше ти и главу и плећа,
Газеше ти и груди и лећа.
Газеше те и људи и жене,
Мислећ: то су изумрле стене,
Газеше те и с десна и лева,
Мислећ: Етна нема више гњева.

Газеше те и дечица мала,
Мислећ е си духом малаксала,
Газеше те волови и јарци,
Газеше те и сами магарци,
Тебе, Етну — милом богу хвала! —
Газеше те — јер си се подала.

А где данас, гажен се пробуди;
Уздахнуше увређене груди;
Дим покуља на видело дана,
Густа пара дуго уздржана.
Рикну нешто из дубине твоје,
Људи, стока стругнуше куд које.
Пламен суну, небо се зажари, —
Где сте сада, четници, жандари!
Полицијо, дођи па запрети, —
Јест', — није јој ни на крај памети.

Тако бреже, озбиљни витеже,
Драга Етно, нека ти је сретно!
Ти не тражиш никог да сараниш,
Ћутиш, трпиш, али се и браниш.
Не убијаш газшоце своје,
Кадкад севнеш, нека те се боје.
Не сатиреш руљу што те врећа,
Већем само стресеш је са лећа,
По твојем телу да не прави стазе,
Да ништавци по теби не газе.
Ај да ми је да те видећ' могу,
Тебе гледећ да с' помолим богу,
Да с' помолим као пред олтаром,
Да с' огрејем твојим светим жаром,
Да те дуго, да те дуго гледам,
Својем роду да те приповедам.

З-Ј. Ј.

Ћушка — са два гледишта

(хисторијска студија од П. — ена)

Пре него што се у подробније претресање ове теме упустимо — гледаћемо одмах још с почетка па колико је могуће све ћушке у неке подразделе поделити — те тако наравно имаћемо се са мање ћушака бавити. — Да се тим нисмо нимало о практичност огрешили, мислим да ће нам свако, без многог оклевања, допустити. —

(Ћушкологија.)

Делење ћушака уопће:

Највећи научењаци деле ћушке (молим ово не треба криво разумети!) на „физичне“ и „моралне“. Ово ћемо делење и ми прихватити; а што се тиче наше ствари, узећемо засад само физичне за предмет нашег испитивања. Моралне ћушке спадају већ у вишу математику и политику па с тога гледаћемо их и ми избегавати и тек ако се при родословију „ћушака“ мало на њих осврнемо. —

Да буде пак ова наша расправа знанственија и систематичнија — поделићемо развитак читаве ћушкологије на периоде, односно на: стари, средњи и најновији век.

I. Стари век.

Као што су свакој науци слаби ослонци у старом веку, тако исто и трагови најстарије ћушкологије, застрти су црном копреном незнања, тако да скоро све што о њој знамо постигнуто је једино, тако рећи, нагађајућом критиком (*critica conjecturalis*). — И отуд имамо ово: први почетци ћушкологије засижу још у адамску периоду. Дакле, ћушкологија је тако стара као и род људски. Прва ћушка што је на свет пала била је морална ћушка. Ту је ћушку запамтио и сам Адам јер се она непосредно баш њега и тичала. Адам и Ева преступивши божије заповједи, били су по ондашњем казненом закону строго кажњени — која је казан већ нама свима добро позната и која се казан зове: „прва морална ћушка“. —

Што се пак тиче физичне ћушке — и она баш није пуно млађа од моралне; у најмању руку једно тридесет година. — За ту се ћушку узима да се је онда збила, кад је Кајин онако незгодно Авела ћушио. Истина бог, ми ту не знамо је ли он њега баш онако ћушио, као што се ми данас ћушамо правом ћушком — или га је може бити гануо сикиром ил' левчом, ил' дршком од метле — или му је можда помешао у каву арсеника ил' му дао говор шајкашког посланика на угарском сабору, да чита, ил' ко ће знати како! Но доста то, да се је догодио онај немил чин, који је по Авела имао најгоре последице. — Сад, јели то била ћушка, није ли била — то нама много не смета: но ми ипак узмемо (*praesumptione*) да јест и назваћемо је „првом физичном ћушком“. —

То је све што знамо о старом веку; па то смо доста дужни захвалити и томе, што се је ту скоро нашао у Вуковару Адамов нотес — латиницом писан — те тако ето помоћу истог отесмо забораву оно што би још многим столећима главу дупало.

II. Средњи век.

Средњи век и он је мање више таван. Моралне ћушке слабо су пасирале, јер за њих је требао нежан осетљив свет и високоукоченост, које онда није тако било, — но зато су тим боље физичне ћушке напредовале. — У средњем веку ћушало се до миле воље. Где је ко кога ухватио; јачи слабијега, слабији још слабијега и т. д. тако да нит' се знало ко пије ни ко плаћа — док најзад срећом не дођоше и Мађари у Јевропу и тако донесоше пуне товарије културе, равноправности и сваког другог добра — тако да је било већ и пословицом постало: „да нигде није боље него код њих“ (*Extra Hungariam non est vita*). — Будући тако да нас се за сад и средњи век много не тиче, то ћемо одмах погледати да пређемо на наше време — као што ево и чинимо: —

III. Најновији век.

У овоме веку развиле су се моралне ћушке на далеко и на високо тако да ми мали људи тешко смо кадри и домашити до њих, па с тога наравно неможемо много ни говорити о њима, него за то ћемо гледати да се више бавимо са физичним ћушкама, које су нам познатије и које и нама тако рећи у власти стоје — ма да није још са свим и свуда *Faustrecht* завладао. —

Физична ћушка.

Овде би најпре требало дефиницију ћушке поставити, па онда тек ако би се могло лакше напред корачати. Но поштовани моји читаоци, како се „ћушке дефинирају“ мислим да би било сувишно још и то вам доказивати, пошто се надам да је многи већем у таковој прилици био и да зна како та ствар иде. — Кад би хтели ценидлачити, — као што то и више света ради онда би још могли физичну ћушку поделити на двоје: на „активну“ и „пасивну“. — У правом смислу речи, неби то смели називати ценидлачењем, јер најновији научењаци доказују: да између „ћушати“ и „ћушен бити“ има неке разлике и да то није мала ствар као што се на први мах чини. Но зато ипак, измеђ тог двога можемо ми неку свезу и сродност означити. Физична ћушка то је формални протуправни посао, између „ћушитеља“ и „ћушенога“, којим се ћушени обвезује да нешто трпи што у противном случају (т. ј. да је он „ћушитељ“) неби трпети морао. На обе стране постоји неко занимање, и то је оно што ми као сродност означајемо; ћушитељ занима се ако је ваљано тај посао обавио а ћушени занима се у толико у колико му је ћушитељ добру лекцију задао. —

То су законске форме, које постоје код одношаја ћушконогијских; — дакле то су закони.

Сад би нам дошло на ред тумачење (*interpretatio*) тих закона. — Тумачење истих може бити донекле и занимљиво, јер код једне исте врсте ћушака може се „са два гледишта“ тумачити.

Узмемо случај н. пр. да „Хрват ћуши Србина“, — сад било то у Карловцу или у Раковцу до тог пуно не стоји, него ту се мора гледати највише на важност самог чина, која је у овоме случају толика

да човеку чисто не годи исти чин обични прозајичким именов „ћушка“ називати, него се мора као у неку појезију вијнути и тамо какав означања пун, леп и триумфирајући израз изабрати. А будућ да се ми не осећамо кадри таки израз наћи, то ћемо бити слободни, један готов израз, који је баш за тај случај удешен, реципирати и овде га навести. Да се техничкије изразимо, написаћемо га онијем словима како је и у ориџиналу — дакле: „sakati dokaz“, т. ј. кад Хрват Србина ћуши, тако се каже. —

Сада пак пређимо на други пример! Много да се не мучимо, узмимо опет први но само изврнут т. ј. метнимо случај да „Србин Хрвата ћуши“. Како ће се дакле ту тумачити! Јели у том случају велика важност чина и хоће ли се и ту морати појезија у помоћ потезати? Што се тиче првога т. ј. важности чина та је велика; но што се тиче појезије, кад Србин Хрвата ћуши, од те нема ни спомена; ту престаје онда сва појезија и триумфирајући изрази — него шта више треба пазити и на то да се не назове само простим именов „ћушка“ — него у колико је могуће ту се мора још оштрије изразити, за које такође налазимо прилично техничан израз на оном истом месту односно у једном од задњих бројева „Обзога“, а тај је: „glupačka ćuška“, т. ј. кад Србин Хрвата ћуши онда веле да је глупачка ћушка. —

Овим засад нека буде завршена ова студија — а нама не треба више ништа, него повичимо сви у глас: „да бог поживи лођику и беспристрасност!“ — па онда лепо мирујмо док опет не наиђемо на какво „мудро изреченије!“

Једна летња и обична шетња.

(Епић.)

Баш је била недељица сама,
Пошетао господине Мама,
С леве стране своје жене Бруке,
Па је води испод беле руке;
А она се ослања на њега —
Готово га искривила свега.
На њојзи је „полинеза“ клета,
Па куд шета — све сокак помета.
На глави јој шеширић на еро,
А за њиме тиче ћурке перо,
Па јој главу од памети чува,
И казује откуд мода дува.
О појасу лепеца јој варка,
Ко буздован Краљевића Марка,
Тек је дигне па се њоме лади —
Не од сунца, него моде ради.
Хаљина се сапела на Бруци,
Па сићано корача, на муци,
Те све мужа уза себе стеже,
Да он краке своје не протеже.
Мрким оком још преза на њега,
Да му поглед којекуд не бега,
Ал' он смерно своју Бруку води,
И уза њу поносито ходи;
Тек по кашто само очи скрене

На лепоту и дражести њене,
Па, пун сласти, задовољан млиди,
Да свак срећи његовој завиди. —
Када гдегод пред кафану стигне,
Жена оком на мужића мигне,
А он, жустар, поскакује живо,
Па купује колаче и пиво.
Пиво пију а колаче ију,
Па се онда „променади“ свију.
Туна ти је узаврио свете:
Мушко, женско и баба и дете;
А са њима и прашина шета,
Дигла носић до небеса, клета.
Гласно банда заношљиво свира,
А публика по тихо „шпаџира“,
А што не би? за мало је жива —
Па бар хоће да се наужива:
Да с' нанесе дугачкога скута,
Да се сита прашине нагута.
Али опет кад вече заладни,
Сваки живи жестоко огладни,
И постане чудновате воље,
Те потрчи кући брже боље.
Па ти и наш господине Мама
И његова обручена дама,
Обоје се на вечеру спрема —
Ал код куће куварице нема:
И она је отишла да шеће,
А Брука се засукати неће —
А и што би када у кавани
Има јела готових, скувани —
Само мужу „лево кругом!“ дрекне,
А он не сме ни једне да бекне,
Него само џеп опина руком,
Па похити у кавану с Бруком.
Ту се нађе још познатих друга,
Па се части и начини дуга;
А кад буде око пола ноћи,
Онда ће се из каване поћи.
Код куће се незгодица спрема:
Помрчина, а жигица нема,
Па не могу да запале свећу —
А ја у мрак пратити их нећу.

Можда ће се когод да насмије,
Па ће рећи: „ово епић није,
Нити може то бити по свему —
Камо јунак, да страда у њему?“
Такоме ћу одмах реч пресећи,
И овако отворено рећи:
Овде страда мужа Маме кеса —
Већ се из ње и душа истреса.

Вл. М. Јовановић.

Шта веле Грци?

Грци веле: када Србе и њихову цркву називају „грчко-источни“, а на северу су — то онда нека и они њих и њихову цркву називају „српско-западни“, те тако да не крива ни тамо ни амо. —
(Атина 187.)

Н. — еп.

Абуказемов календар.

Мај.

21. У торонталској жупанији опет се један трговац удавио у — чивутском цењу.

22. Г. А. Сандић је својим говором на занатлијској скупштини показао, да је заиста прави мајстор, а говор му је био ремек.

23. Овамо вичемо на луксус, свилу и кадифу наших новосадкиња, а овамо опет хоћемо да подигнемо свилару у Н. Саду!

24. Један странац приметио је у сентомашкој цркви, како је предикаоница чиста и нова; мора бити да се слабо штрапаца.

25. Бизмарк има сада више бриге него косе на глави.

26. У Загребу се покреће нов лист „Брана“; заиста је њива хрватске политике тако грбава, да је нужна брана да изравњава.

27. Једна галантеријска, помодна и белог еспапа трговина препоручује своје богато стовариште црних штофова и флорова за фамилије, које су у жалости.

28. Један сентомашанин је прорачунао, да кад једно „Богородице дјево“ кошта (код поп Симе) 5. фор., онда „Вјерују“ стаје равно 37 фор. 63¹/₂ новч.

26. Оне нове кутијце за палидрвца, што се праве на форму револвера, забрањују се за Русију.

30 Један брат новосађанин, који је три дана и три ноћи пио у сватовима, отишао је у Сентомаш да се мало одмори од пића.

31. Исти брат се тамо врло добро владао и био је врло красан, особито у повраћању (из Сентомаша).

Загонетке и решења.

11.

Каква је разлика између „Пестер Лојда“ и чегртаљке?

Чегртаљка чегрће само у јесен, кад је зрело грожђе да плаши чворке, а „Пестер Лојд“ не престано чегрта и кад је грожђе кисело.

12.

Каква је разлика између улизице и обојка?

Улизица се савија око велике господе, а обојак око ноге.

13.

Каква је разлика између Дра Нике Максимовића и ђака?

Ђак чита лекцију своје учитељу, а др. Ника чита лекцију министрима.

14.

Каква је разлика између мађарских шовиниста и болесника?

Болесници пију у кашици воде своје лекове, а Мађари би да попију у кашици воде народе.

Аб.

„Недељни лист“.

У 7. свом броју доноси „Недељни лист“ опет по српске читаоце врло важне новости. Н. пр.

Јавља нам, да је 18. маја био у **Мармарош Сигету** „земљотрус водене природе“.

Јавља нам да се у **Пешти** ово дана у пивници потукли солдати.

Јавља нам да се у **Шарошпатаку** заљубио неки касапски калфа у једно лепо девојче, ал пошто није имао новаца да јој купи прстен, морао је од своје мајсторице украсти бурму.

Јавља нам да се у **Дебрецину** убио неки пре-парандиста III. разреда.

Јавља нам да се у **Полтару** спаилуку барона Берата појавио (не мојте да се уплашите) — међед. Па шта мислите колико је дугачак био? — 218 центиметера. — А шта мислите какве је боје био? — мркоседе. и т. д.

Немојте се даклем чудити ако у ком идућем броју „Недељног листа“ нађете и оваких новости:

„Јуче у 5 сати по подне видела се у **Киш Ђерешу** дуга.“

„Прошле недеље изгубио је **Халашки** јурасор на променадџврк од мамуза.“

„Други дан дова родила је куварица **Тиса Хеђешког** капелана здраво мушко чедо. На крштењу добило је име Аладар.“

„У **Мађарујхељу** држали су берберске калфе мајалес том је приликом један мајстор изгубио на фарблу „форинту и 15 новчића.“

Поред овако велеважних новости из Мађарских места наравно да се не могу бележити тричарије из српски крајева. Н. пр. адреса коју су новосађани са 700 потписа предали народносним посланицима. Шта се то тиче српског листа и српске публике.

Из овога свега види се да „Недељни лист“ није покренут масла ради, него да је он у данашње време, заиста био прека потреба — Јаши Игњатовићу.

==

Мађар и Србин.

Мађар. (Пружајући закон о насилном учењу мађарског језика.) Ево ти, комшија, **на!** Да не кажете да ми од вас умемо само узимати, а да вам никад ништа не дајемо.

Србин. А зар ви то нама баш дајете, или нам можда само узajмљујете?

Мађар. Дајемо, комшија, дајемо. Јер тако што не желимо да нам ни ви, ни ваши рођаци икад вратите, ни нама ни нашим унуцима.

Србин. Е па фала, брате! Што ти нама шаком, бог теби капом!

Врцко.

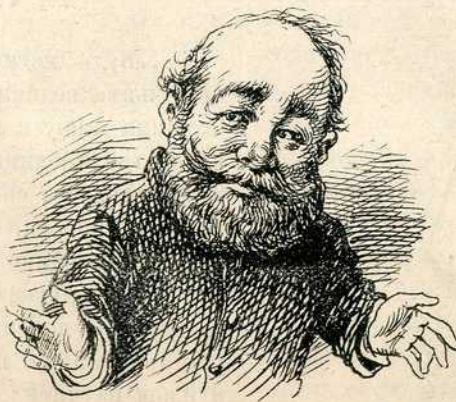
Да не чује муж.

Госпођа А. Ја кад чујем песму „Збогом немарна душо“, све ме нестаје од милине.

Госпођа Б. Ђути да ти муж то нечује, јер ће ти онда по цео дан ту песму звиждукати.

КО ХОЋЕ МИРА, МОРА ДА ЛАВИРА.

Богоридес

Видите-ли шта ми је на глави? Шанже пасе! Ето сад нема ништа! Хокусе покусе! А гле сад шта је!

За невољу и на захтевање удем и овако.

Само молим вас лепо да не буде овако.

К о к и ц е.

Није то тако било као што се приповеда. Ја сам само рекао: која се удавача не зна Богу молити, бар нека ми пошље петицију, па ћу је разрешити. Поп М.

На предлог неких Сентомашана расписаће Српска Матица награду за дело под насловом: Требају-ли се српски свештеници управљати по здравницама, или по чему другом“.

Ипак би боље било да исти попа није сејао мађарски језик по српској цркви. Јер као што се види: мађарски језик ниче и тамо где се не сеје.

Покојни Гискра пре него што ће умрети много се заносио и бунцао. „Ја сам“ рече „миистар у Босни. Пуштајте ме тамо. Ја знам шта је задатак немачки у словенским земљама“ и т. д.“ Заиста згодна тема за бунцање.

(Н. Л.) Вели се да су женске јак стуб нихилизма. и ја сам тога мњења. Јер од како сам се оженио немам никад у цепу ни фенига.

У Њујорку у некој менаџерији десио се случај да се камила свадила са слоном и одржала мегдан. Ово нека забележе они који свој нос у свашта турају.

Блаженопочившем господину Н. Петровићу
Петефијевом оцу.

На оном свету.

Ви сте ономад у 65. броју „Заставе“ добили крштено писмо од преч. г. архимандрита Саве крушедолског, којим вам се посведочава да сте „вере римске, alias Буњевац.“

Али пошто издавање крштених писама римокатолицима није посао православног свештенства, то би добро било да се одсада у подобним приликама обратите на римокатоличко свештенство, с тим више што у ова кобна времена виши клир православне цркве има много прешнија и важнија посла него издавати римокатолицима крштена писма.

Опростите нашој слободи; молитe Бога да јој и он опрости.

Стармали.

Анета и Жанета.

Анета. Кажми ми право, ма шер, кад би дошло озбиљно до удаје, т. ј. од два зла једно да бираш, — коме би ти пружила твоју ручицу: карташу или пијанцу.

Жанета. Е, ма шер, то ти немогу сад негледуш казати, то зависи од тога, који би ме пре запресио.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Ћира. Г. Андрашија питаше од пре зашто је то да српске београдске новине не вичу на његову политику?

Спира. Па шта је г. Андраши одговорио?

Ћира. Он је одговорио да је то зато, што у Србији нема слободне штампе.

Спира. Даклем не зато што његова политика не би давала повода викању!

Ћира. Ала је насео.

Ћира. Јеси-ли чуо да је државни одветник у Прагу узаптио „Правду“.

Спира. Е па то је само лист, који се тако зове.

Ћира. Ћути, Спира, немој га бранити. Узаптио би он и другу Правду, која није лист, само кад би је могао наћи.

Ћира. Јеси-ли чуо да је ономад г. Кукуљевић отварајући матицу хрватску рекао: **НАШ** балкански полуоток.

Спира. Ао сапрлот, ала је то фино дипломатски речено. Младенци кад чују ту реч „наш балкански полуоток“, тако ће искочити из коже од радости, — а остали југославени рећи ће: ала су то красна браћа у Загребу, они се не извлаче из кола нашињства.

Ћира. Даклем Султан је забранио Арбанасима да не смеју пуцати на војску андрашијеве политике.

Спира. Е па онда није нужно да улазе ни они 5000 војника. Могао би г. Андраши сам лично умаширати у Нови Пазар, да се осведочи јесу-ли Арбанаси послушни своме Султану.

Ћира. До душе имаш право. Сад било пуцања или не било, у сваком случају била би ствар много јефтинија.

Орација једног маторог жабца.

Славни крекећући зборе!

(Наставак.)

„Људи истина презиру жабе, али опет зато има и међу њима велики број таквих, који жабећије назоре о језицима имају и који би желели све стране народности натерати, да једним једитим, наравно, њиовим „културним“ језиком говоре; сневајућу ваљда о испуњавању изреке оног великог пророка, — који је што се вере тиче — казао: „И будет једино стадо и једин пастир!““

Та надувена људска племена, жабећијих назора, ако се случајно дочепалу крме државне, то онда силом натерају оне слабије народиће, да морају свој језик напустити и њиов научити; ови се и рукама и ногама одупиру и бране, јер им је на штету њиове народне особености, њиове историјске славе, њиове вере, њиових старих поштовања вредних обичаја, а најпосле и због тога, што им то безкористно учење туђег језика, краде сијасет најлепшег времена, које би могли на потребе, за живљење нуждне науке употребити. Као што се види, ови нападнути имају подпуно право, али им то све ништа не помаже, јер силедије за право не питају, него безусловну покорност захтевају; пак ако им се нападнути још и даље противе, то онда наступају денунцијације, гонења, затварања, и прогонства, а не ретко и до рата долази, те тако најпосле онај одржи право, који у крви не потоне! Ето видите, тако вам људи због својих завојитих, себичних у свој народ заљубљених поглавара страдају, који се без икакве невоље у силу Бога науче, да против постојећих природних уредаба војују и сав свет на свој омиљени калуп дотерују!“

„Неки високоумни и сујетни народи, имају — своје тако зване — „свете књиге“, које им кажу, да је њих Бог за свој народ изабрао, господарем их целога света направио, све им биљке и животиње за храну наменуо; а остале глушаве; погане народе, само је зато створио, да ову привилегијату господу дворе, и да се од ових божијих љубимаца дају варати, дерати, убијати и са својом их штетом и пронашћу богатити!“

„После кажу те свете књиге“, да су сви они страни погански народу проклети, који то не верују, те зато их — веле — треба све као вашке потаманити и искорењивати!“

„Није ми ни то тако јако противно, што се ови „божији потомци“ керебече и над осталима растресају, јер их сујета и интерес на такве блутаве назоре навлачи; „сваки Циганин свог коња фали.““ Али ми је то најгадније, да они „погански“ народи, такође верују књигама тих љубимаца, тих светских угњетача и крвопија; те у својим богомољама још и данас, — као здрави читави — поје њиове псалме, канда их се тичу, и то још најрадије оне псалме који прослављају бога ових себичњака, што је помогао томе своме слатком најлукавијем народу, потући толика -- као бајаги — неверничка племена и њиову земљу и имање себи присвојити!“

„Хеј, ви јадне људске кукакице и блесани! како се можете у својој сопственој цркви, за овако срамну појезију одушевљавати, која туђу грамзљивост и суровост претноси, а притом остала, вама равна племена поганцима и скотијама назива? Како ли можете лизати ону руку, која се кадра у име свога бога, т. ј. у име свога никад

незајаженог интереса, у крви највећег праведника окупати?! Не, заиста, ви људи морате имати страшно велику порцију безазлености, кад сте кадри место смирене молитве славити варварска дела једног безобразног народа, пак при том јошт ту своју несмислицу, за толико хиљада година не увидети; него дочекати, да вам жабе вашу непојмљиву простоту обелодањују!“

„Па онда, да ми жабе вама подражавамо! Вама, који себе за бог зна како паметне држите, а овамо од тешке глупости, даље од носа не видите! Истина је, да и ми жабе имамо својих знања и слабости, али се тек никад толико понизити нећемо, да оне шинтере, који народ гњаве, као неке светиње поштујемо и преуносимо! Таково је својство дато само неким и неким, — као вагов простим народима, од којих ми са гнушањем своје лице одвраћамо, да нам се неби смучило на њих гледајући!“

(На ове речи почеше жабе страховито тапшати, у знак допадања; а кад престаше, то жабац свој говор овако настави):

„Силовити народи, имају једну науку, која се зове „политика“. Ова их учи, да једна држава, која је јака и лукава, за љубав своје користи може читава страна племена цедити, у робству их обдржавати, а по потреби и убијати, без да јој се то у какву гриоту урачунава!“

„Шта ће на ову жалосну науку једна жабећа памет казати? И какав је то уштвански појам о задатку једне државе, у којој разумна божија створења живе?! Заиста ово је тако грозно начело, да се с њиме не само жабе, него нико на свету не може слагати, осим једини премудри бездушни политичари!“

„Али ти исти људи имају и неки госин морал, који их учи, да буду праведни, поштећи и милостиви; ако баш и не спрам животиња, а оно барем спрам људи од њиве вере и народности! Е сад немојте прћи од чуда и покора! Та и ми се жабци, хрђавије не владамо, макар да свети и морални књига немамо!“

„Најпосле имају људи и грађанске законе, који су токорсе на божанственој савести основани. Они истина никога не натерују да добро чини, али барем одређују казни за оно неваљалце, који краду, варају, отимају и убијају; што су пак судије од извршивања тих закона трговину направили, ту наравно да нису жабе криве, него сами људи са својом грабљивом нарави, премда опи овај свој покор, нипошто припознати неће; него га од себе отискавају, да би свој „неокаљани“ карактер у будућим згодним приликама на своју корист употребити могли!“

„Као што видите браћо! Овде има четири назора, како треба да се људи владају; прва су два сасвим пристрасна и себична; а она су друга два нешто мало погоднија и скровитија; сватити пак који су на истини основани, и који се у каквој прилици имају употребљавати то ни многи људи не умеју; те од туда вам долазе оне збрке правних појмова; она кула вавилонска у главама ових напетих људских жабаца, који се за господаре земље и за највеће геније међу божијим створовима сматрају, а

„Стармали“ излази 10, 20 и последњег дана у сваком месецу.

Годишња цена 4 ф. годишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар

у ствари су веће уштве него ми, ма да нас због наших глотних форми и због нашег торокања, као неки измет природе презиру!“

„Ја сам уверен, да ће многи од мојих избечених и распечених слушалаца зажелити да дозна, како је то чудо да међу људима могу у један исти мах, о једној истој ствари, таки противни народи постојати, пак се јошт вуз то у њивој памети, као неке догме укоренити и одомаћити?“

„До душе, ако ће мо право казати, ово јесте непојмљиво за једну крекетушу, којој људска цивилизација није мозак заврнула; али ја најматорији жабац, — који сам често на Тоше Милина брег излазио и молске поглаваре прислушкивао, кад се у Косте Удовичког бирцу о „напредку општине“ разговарају; — ја вам могу ову појаву, са свим на чисто разјаснити!“

„Себичност је људска створила и прва и друга два назора. Најпре нам ваља знати да Бог као праведан, није могао те пристрастне „свете књиге“ написати, него су их писали грешни, себични и властољубиви људи, који су желели над народима заповедати. Ти су људи знали да их светиња неће хтети слушати, ако у своје име говоре, јер човек човека тако исто не поштује, као год што ми жабци један другог не поштујемо! Шта ће дакле да се ради? Ништа друго него дај пиши за себе удесне књиге и законе, и прогласи их, да су од самог милостивог Бога написани, пак ће их онда већма народ уважавати! И рече и бист; и сотворишасја и собљудишасја; народ је од заманде волио чудеса, пак што је волио оно је и веровао, а што је веровао, ономе се најлакше и прилагодио!“

„Но ти писци „светих књига“ звани су и то, да су људи облапорни, пак ће се само онаких закона задуго придржавати, који им њивој себичности и сујети ласкају, а иначе ће се од њих однадити, па макар их сам шантали даба писао! Зато, да би се своме народу омилили, метуше у књиге, да су само они изабрани божији народ, а остали да су вашке, које може сваки од правоверних по својој вољи гонити и убијати; даље дописаше, да су они господари целе земље и целога мора и да им је Бог све рибе и сву животињу за храну одредио!“

„Али је осим тог изабраног божијег народа, било још и других племена, што држаше да нису проклета, и која нехтедоше никоме за љубав поумирати, нити привилегиралим љубимцима својевољно заузета места уступити, да се по њивој домовини натенане шире и башкаре! При томе се јоште овај божији народ плодио као бели зецови, пак је осећао потребу ширити се и пљачкати; друга племена нису то допуштала; елем шта је друго остало, него политична начела прогласити, која допуштају читаве стране родове искорењивати, ако им њивој грамзљивости сметају, или их учинити робовима, да им кулече и за њиву милост као марва издиру! Ето тако је постала та сурова бездушна „политика“; која се при свој својој ругоби, такођер у божије руво облачила!“

(Наставиће се.)

Писма и све што се тиче уредништва, нека се пише на адресу Др. Илије Огњановића у Новоме Саду, а коме је наручнице Дру Јовану Јовановићу Змају у Београд. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад. Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Нове књиге.

Скупљене песме Ст. Владислава Каћанског. У Новоме Саду, штампарија А. Пајевића. Цена (?) Добити се може у књижари Браће Јовановића у Панчеву.

„Јадници“, роман Виктора Иго, с француског превео Мита Ракић, I, II и VI св. Београд, државна штампарија 1879. Цена првој и другој свесци по 1 дин. 50 пара, а шестој 1 динар. Предлата се шаље г. М. Ракићу у Београд.

Књига за народ. Стварни и домаћи учитељ. Поучна књига за здраве и болесне, за старе и младе, за сељаке и варошане. По разним научким и опитним, домаћим и страним изворима написао, сабрао и приредио В. Пелагић у Н. Саду, штампарија А. Пајевића 1879. 8-ни 146 страна. Цена 50 новч. или 1. динар.

Морају бити непријатељи. Мала библиотека св. V. с руског превео Ј. Жујовић. Цена 15 н Добити се може у књижарицама: Браће М. Поновића у Н. Саду и М. Грабовачког у Земуну.

Одговори администрације.

Г. В. Кр. Дубравица. Лист Вам се непрекидно шаље. Мора да га неко тамо задржава, што ваљда не иде преко Београда. Шаљемо по други пут све остале бројеве.

Молимо да се чита и запамти! *)

Ево оних, који узеше и распачаше књиге, а новце потрошише, па тако нити новаца, нити књига од њих. Ми смо их сваког појединце бар 15—20 пута молили, позивали, кумили и преклињали за ово две године дана од кад нам дугују, да врате књиге ако им је преостало коме шта, а остало да подмире новцем макар у размакнути роковима — али све бадава.

Ево тих којима је слатка туђа мука.

1. Аксентије Ј. Аксентијевић, пређе Беч, сада Темишвар	16 ф. 17 „
2. Коста Николић, парох у Калазу	35 „ 2 „
3. М. Велић, учитељ у Вршцу	6 „ 62 „
4. С. Д. Циковић, пређе Коморан, сада Краљевци	13 „ 88 „
5. Коста Поповић, трговац у Слатини	71 „ 70 „
6. Јован Ешкучевић трговац у Белој Цркви	34 „ 40 „
7. В. Војновић, парох у Лепоглави	16 „ —
8. С. Саломон, књижар, пређе Осек доцније Сомбор	18 „ 40 „
9. Ј. Димовић учитељ, у Парти	5 „ —
10. Ст. Стојковић, писмоноша у Даљу	10 „ 30 „
11. Ј. Савић учитељ у Радимни	4 „ —
12. Катарина уд. Н. Ј. Иванђанина, у Чакову	31 „ 22 „
13. П. Ненадовић, трговац у Ђурђеви	7 „ 07 „
14. М. Сопић, трговац у Јасеновцу	8 „ —
15. Св. В. Милић, чиновник у Ст. Градишту у Србији	6 „ —
16. Александар Секулић, колпортер књига у Вел. Бечкерек у (који је као што дознајемо многе српске издавачке осакатио), дугује нам	127 ф. 10 н.

Свега 410 ф. 88 н.

Штампарија А. Пајевића.

*) У идућем броју долазе сва ова и још многа друга нова имена старих дужника, који су тако тврда образа, да се не жецају ни овога јавнога излога нити нам се јављају једном речи.

КЊИГЕ ЗА ШКОЛУ И НАРОД.

ПОЧЕТНИЦЕ ПРИРОДНИХ НАУКА

до сада изишле ове:

1. Хемија од Х. К. Роскоје, професора хемије у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића, шк. референта. Са 36 слика, укорићена 50 новч.

2. Физика од Балфур Стеварта, професора физике у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића, школ. референта. Са 48 слика укорићена 50 новч.

3. Физикална географија од А. Гејкије, професора геологије у Единбургу. Српски превод од Лазе Пачуа, ур. „Страже“. Са 20 слика, укорићена 50 н.

4. Геологија од А. Гејкије, проф. геологије у Единбургу. Српски превод од Л. Пачуа, уредника „Страже“. Са 47 слика, укорићена 50 новч.

А за кратко време изићи ће:

5. Зоологија од О. Смита, професора зоологије у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, професора српске учитељске школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укорићена 50 новч.

6. Астрономија од Н. Локиера, члана кр. друштва у Лондону. Српски превод од дра Ђорђа Натошевића глав. школ. референта. Са 47 слика, укорићена 50 новч.

7. Ботаника од Х. А. де Бари, професора ботанике у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, проф. срп. учит. школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укорићена 50 н.

Претилатна цена на свих 7 књига стоји само 3 фор. за Аустро-угарску, а за Србију и друге крајеве српске 35 гроша или 6 гроша поједина свеска.

Наруџбине из Аустро-Угарске шиљу се на потписану штампарију, а оне из Србије на књижару В. Валожина у Београду.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА,
као издавач „Књига за школу и за народ“

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОВРОДА.

од 3. маја 1879 почињући до даље наредбе:

Из Новог Сада у Земун сваки дан у пола 5 сата после подне, осим четвртка.

Из Новог Сада у Тител, средом и суботом у пола 5 сахата по подне.

Из Новог Сада у Оршаву понедељником, средом и суботом у пола 5 сахата по подне.

Из Новог Сада у Пешту, сваки дан око пола 11 сата пре подне осим недеље.

У Новоме Саду 3. маја 1879.

Отправништво.

„НОВИНА“

РОМАН ИВАНА ТУРГЕЊЕВА

Превод П. Тодоровића

I и II св.

Цена обема свескама 1 фор. 40 новч. Наручује се у
Штампарији А. Пајевића у Н. Саду.